

نقش خدمات مشاوره‌ای در سازمانهای صنعتی و تولیدی

دکتر ایرج سلطانی

مسئول روابط صنعتی شرکت فولاد مبارکه

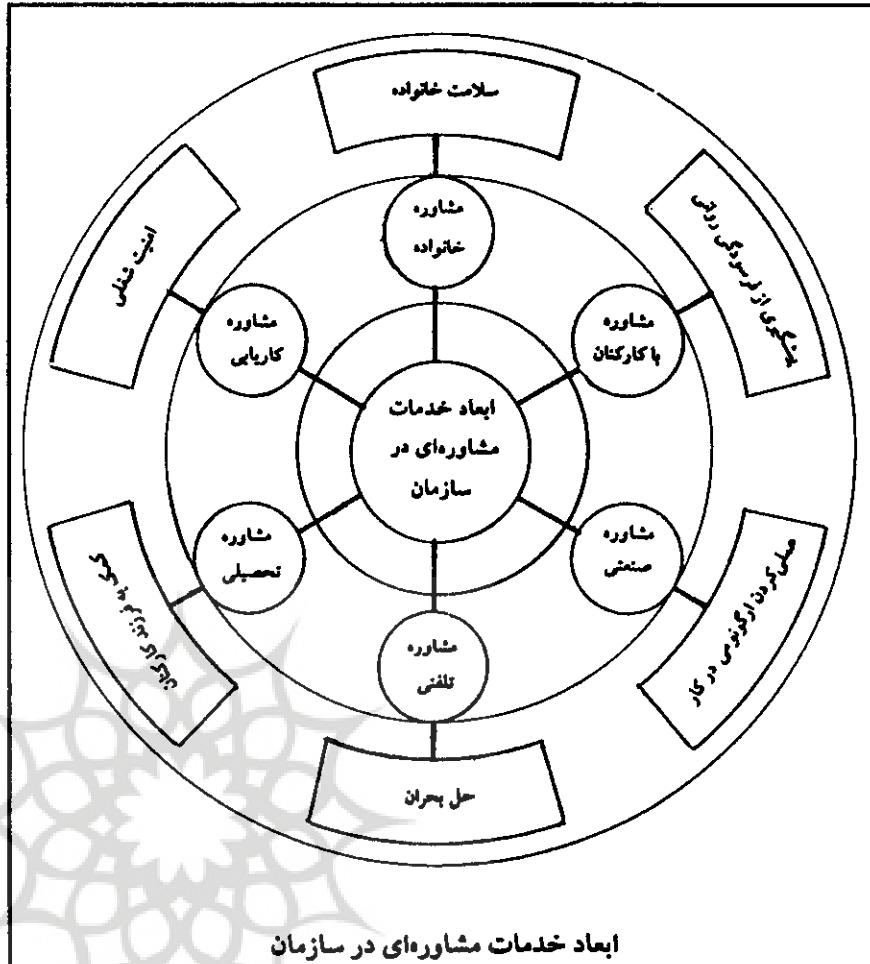
مقدمه

عادی برای کسب سازش بهتر با خود و دیگران، افزایش بلوغ عاطفی، استقلال و قبول مسئولیت است. براساس این تعریف با افراد عادی و حتی با کسانی که مشکل روانی خاصی ندارند نیز می‌توان مشاوره کرد. از این رو، مشاوره به افزایش کارآمدی و سازش بهتر با خود و محیط پیرامون منجر می‌گردد.^(۱) در این تعریف نکات مهم و جالبی نهفته است که کاربرد عملی آن از نظر روابط کار بسیار کارساز است به خاطر اینکه نهاد مشاوره در سازمان عمدها بالغ بر سالمنی که دارای مشکل سازمانی و روابطی هستند سروکار دارد و یکی از اهداف آن ترمیم روابط تیره شده از طریق مذاکره و مشاوره و سازش مستقیم و برقراری همنوایی است. و ایده آن این است که رفتار فرد در سازمان همزمان همساز و سازگار باشد. اگر فرد مطابق انتظارات سازمان رفتار کند، گفته می‌شود که رفتار او سازگار است و اگر مطابق انگیزه‌های خود رفتار کند رفتار او همساز است. به طور کلی مشاوره سازمانی مکانیسم و فرآیندی است که از طریق آن کارگر و کارفرما در یک رابطه رودرزو و صمیمی مسائل و مشکلات سازمانی و کاری را مطرح و از آن طریق به همدیگر در جهت بهبود فعالیتهای مدیریتی، بهبود عملکرد افراد و سازمان کمک می‌کنند.

خدمات در شرکت داشته به عنوان یک تجربه عملی و موفق بیان شود. لازم به ذکر است که این مقاله براساس نظریه تئوری عمل (PRACTICE THEORY) تدوین شده است.^(۲) بنابراین ابتدا مفهوم خدمات مشاوره‌ای سازمانی و ابعاد آن تبیین و سپس به بیان آثار عملی خدمات مشاوره‌ای به عنوان یک تجربه عملی در صنعت پرداخته می‌شود. مفهوم خدمات مشاوره سازمانی در زمینه خدمات مشاوره‌ای تعاریف متعدد و گوناگون است. فریتس استیبل (FRITZ STEALE) مشاوره را نویع کمکی می‌داند که به محضی، فرآیند یا ساختار یک وظیفه یا یک سری از وظایف اطلاق می‌شود. پیتر بلاک (PETER BLOCK) می‌گوید «وقتی که شما می‌خواهید وضعیتی را تغییر داده یا آن را بهبود بخشید در حالی که کنترل مستقیم بر اجرای آن ندارید مشاوره می‌کنید».^(۳) پاترسن (PATTERSON) مشاوره را جسوسیان یاری‌دهنده‌ای می‌داند که به ارتباط خاصی بین دو نفر نیاز دارد و از طریق ایجاد ارتباط خاص مشاوره‌ای، مشاور به مراجع کمک می‌کند تا راه حلی برای مشکلش بیابد. به نظر رابینسون (ROBINSON) مشاوره عبارت از کمک به افراد

از آنجایی که در سازمانهای صنعتی و تولیدی دنیای امروز، انسانهای متخصص حرف اول را در کیفیت، بهبود و تنوع تولیدات می‌زنند و با انسانهای فرهیخته و بدون مشکل می‌توان سازمان را همواره پویا و سریعاً نگهداشت بنابراین بایستی به انسان سازمانی همه‌جانبه توجه کرد؛ یعنی، علاوه‌بر نیازهای مادی به نیازهای روانی و اجتماعی آنها نیز توجه و یا به تعبیر دیگر برای ابعاد روانی و اجتماعی کارکنان در میان مدت و درازمدت بسیرنامه‌ریزی کرد و از طریق مکانیسم‌های مختلف به آنها توجه کرد. در این راستا خدمات مشاوره‌ای یکی از مکانیسم‌های مهمی است که می‌تواند در خدمت اهداف سازمان باشد و نقش مهمی را ایفا کند. در این مقوله، ضرورت خدمات مشاوره‌ای به عنوان یک کار زیربنایی و بنیادی برای شرکت فولاد مبارکه که دارای ماهیت کاری خشن و تولیدی است اثبات گردیده. به طوری که تقریباً از سال ۱۳۷۲ مرکز خدمات مشاوره روان‌شناسی صنعتی و سازمانی را ایجاد کرده است و هم‌اکنون در سطح تخصصی مشغول ارائه خدمات مشاوره‌ای در زمینه‌های مختلف به کارکنان و خانواره آنها است که در این مقاله سعی بر آن است آثاری که این

- توصیه‌های عملی به کارکنان برای جلوگیری از خستگی روانی ارائه می‌کند؛
- مدیران و مستولان را در برخورد روانی با کارکنان راهنمایی عملی می‌کند.
- ۳- کمک به توسعه منابع انسانی امروزه فرآیند پرورش منابع انسانی به دنبال ساختن انسانهای است که در سازمان هیچ مشکل نداشتند و این به خاطر این است که تخصص و مهارت فوی دیگر مشکل سازمان را حل نمی‌کند. در سازمانها و مخصوصاً سازمانهای دولتی بسیاری از تخصص‌ها به لحاظ اینکه به روان انسانها توجه نمی‌شود به کارگرفته نمی‌شود و انسانهایی که تخصص موجود خود را در اختیار سازمان قرار ندهند انسانهای توسعه‌یافته‌ای نیستند بنابراین افراد در همه ابعاد از جمله عاطفی و روحی بایستی پرورش یابند. خدمات مشاوره‌ای به راحتی می‌توانند ابعاد روانی و عاطفی افراد سازمانی را پرورش دهد. به طور کلی خدمات مشاوره‌ای در ابعاد زیر به توسعه منابع انسانی کمک می‌کنند:
- عواطف و احساسات کارکنان را متداول می‌کند؛
- تلقی منطقی از سازمان را در کارکنان شکل می‌دهد؛
- جبهه‌گیری‌های ناخودآگاهانه کارکنان در مقابل سیاستهای سازمان را تعدیل می‌کند؛
- تخصص کارکنان را با عواطف و احساسات عجین می‌کند؛
- شادابی که از مشخصه‌های مثبت انسان توسعه‌یافته است را به سازمان القا می‌کند.

۲- پیشگیری از فرسودگی منابع انسانی (تجربه شده)

- نیروی انسانی پس از استخدام و اشتغال به کار تحت تأثیر عوامل مختلف سازمانی از قبیل قوانین و مقررات، ضوابط، محیط فیزیکی، سختی کار، رفتار مدیر و مستول، احساس خستگی روانی کرده که این خستگی روانی پس از مدتی زمینه‌های فرسودگی روانی را فراهم می‌کند. از آنجایی که تجهیزات به طور برنامه‌ریزی ارزشمندی در آنها زنده می‌شود و در نتیجه آنها با رضایت خاطر بیشتری برای سازمان انجام وظیفه می‌کنند. به طور خلاصه خدمات مشاوره‌ای در ابعاد زیر زمینه‌های بهبود رضایت کارکنان سازمان را فراهم می‌کند:
- احساس ارزشمندی را در کارکنان زنده می‌کند؛
 - نقاط قوت شخصیتی و عاطفی کارکنان مورد توجه و پرورش قرار می‌گیرد؛
 - نقاط ضعف شخصیتی کارکنان را اصلاح می‌کند؛
 - پیوند سازمان با روان کارکنان را تقویت می‌کند.
- محل و جایی برای تخلیه هیجانات است؟

بافت فرهنگی جامعه و سازمانها طوری است که استفاده از خدمات مشاوره‌ای را نوعی سرخوردگی و عیب برای خود می‌دانند و مراجعت به مرکز مشاوره را روانی‌بودن، مشکل داشتن و انگشت‌نمای شدن می‌دانند. یکی از آثار بسیار مهم استقرار مرکز مشاوره و ارائه خدمات مشاوره‌ای در سازمان این است که فرهنگ استفاده از خدمات مشاوره‌ای را ترویج می‌کند. یعنی افراد با مراجعت به مرکز مشاوره و بهره‌گیری از خدمات مربوطه بر مشکلات خود فایق آمده و احساس رضایت می‌کنند. مرکز خدمات مشاوره سازمان به طرق زیر می‌تواند به فرهنگ استفاده از این خدمات کمک کنند:

- جرأت استفاده از خدمات مشاوره‌ای را در افراد تقویت می‌کنند؛

- افراد استفاده کننده از خدمات مشاوره‌ای دیگران را نیز ترغیب به استفاده از این خدمات می‌کنند؛
- انتقال نتایج و آثار خدمات مشاوره‌ای به همدیگر و در نتیجه همگانی‌شدن فرهنگ استفاده از خدمات مشاوره‌ای؛

- استفاده خانواده کارکنان از خدمات مشاوره‌ای و شکسته‌شدن جوگیری از خدمات مشاوره‌ای.
- ۸- جلوگیری از پیری زودرس سازمان زمانی که افراد یک سازمان از نظر روحی و روانی با مشکلاتی روی رو باشند ذهن آنها دائمًا با این مشکلات دست و پنجه ترم می‌کند و کم مسائل جزئی به مسائل عمده تبدیل شده و افراد مشکل دار بسیار و غمخوار همدیگر شده و ابتلاء‌های متعددی در سازمان به وجود می‌آید که حاصل آن رکود کارهای سازمان، جمود فکری، رکود خلاقیت و کندشدگی جریان نوآوری است و در نتیجه سازمان دچار پیری زودرس می‌گردد.
- خدمات مشاوره‌ای از طریق ریشه‌یابی مشکلات و توجه به روح و روان کارکنان به راحتی می‌تواند سازمانها را زنده و جوان نگه دارد. هر نوع فعالیت جوان‌سازی در واقع تلاش در جهت تبدیل سازمان از وضعیت موجود، و صنعتی مطلوب و ایده‌آل است از این رو فرآیند کلی جوان‌سازی توسط خدمات مشاوره‌ای در قالب مراحل زیر انجام می‌شود:

الف: بررسی وضعیت موجود

ب: تعیین وضعیت مطلوب

ج: برنامه‌ریزی و اقدام برای وضعیت موجود و رسیدن به وضعیت مطلوب^(۱)

۹- همسازی خانواده کارکنان و سازمان در

خدمات مشاوره‌ای می‌تواند در خدمت اهداف سازمان باشد

یکی از جنبه‌های رضایت کارکنان توجه به ابعاد شخصیتی و فیزیکی روانی آنهاست.

کارکنان سازمان پس از ملاقات کار در سازمان احساس خستگی می‌کنند و این مسئله پس از ملاقات زمینه‌های فرسودگی روانی را فراهم می‌کند؛

خدمات مشاوره‌ای می‌تواند در رفع خستگی‌های روانی و جلوگیری از فرسودگی نیروی کار نقش بسزایی ایفا کند.

شغل براساس نیاز سازمان و وجود محدودیتهای جسمی انجام می‌شود و گمتر به جنبه‌های روانی توجه می‌شود که این امر عوارض زیادی را برای سازمان به دنبال دارد؛ یعنی، گاهی اوقات ممکن است فردی از نظر جسمی برای کاری مناسب باشد ولی وضعیت روحی و روانی آن برای ادامه کار به حدی رسیده باشد که ادامه کار وی را با بحران روانی روی رو می‌کند. در اینجاست که خدمات مشاوره‌ای می‌تواند اینگاهی نقش کند؛ یعنی با تعیین وضعیت روحی و روانی افراد می‌تواند در مورد ادامه کار و یا جایگایی آنها توصیه‌های لازم را ارایه دهد و از این طریق سازمان را متعادل و افراد را نسبت به انجام کار بسانگیزه‌تر سازد. چرخش شغل براساس توصیه‌های مشاوره‌ای که مناسب با وضعیت روحی و روانی کارکنان باشد از ملال و خستگی ناشی از یکنواختی شغل می‌کاهد.^(۲)

۷- ایجاد و تقویت فرهنگ استفاده از خدمات مشاوره‌ای

نایپدایی سازمان است با خدمات مشاوره‌ای هویت و معنا پیدا کرده و در راستای اهداف سازمان قرار می‌گیرد. خدمات مشاوره‌ای به طرق زیر سازمان غیررسمی را کاربردی و در جهت سیاستهای سازمان قرار می‌دهد:

- خدمات مشاوره‌ای روابط و رفتارهای غیررسمی را در سازمان شناسایی و شفاف می‌کند؛

● خدمات مشاوره‌ای عواطف اعضای سازمان غیررسمی را تحت کنترل قرار می‌دهد؛

- خدمات مشاوره‌ای نیازهای از قبیل ارضای اجتماعی، احراز هویت، خودشکوفایی، همدردی داشتن کارکنان که سازمان رسمی قادر به تأمین آنها نیست را تأمین و از این بابت روحیه کارکنان را ترمیم می‌کند؛

● خدمات مشاوره‌ای روحیه و گرایش‌های واقعی کارکنان را به خوبی شناسایی و در جهت عملکرد مطلوب سوق می‌دهد.

۵- فراهم کردن بستر تصمیم‌گیری استراتژیک در مورد روان سازمان

برنامه‌ریزی استراتژیک برای جنبه‌های پیدا و آشکار سازمان کار ساده‌ای است و این به خاطر این است که جمع آوری اطلاعات، و تجزیه و نهایتاً استفاده از آنها در فرآیند برنامه‌ریزی استراتژیک به راحتی انجام می‌گیرد. آنچه موقوفیت سازمانها را بسیمه می‌کند توجه به برنامه‌ریزی استراتژیک برای روان سازمان است که در این راستا خدمات مشاوره‌ای به لحاظ سروکار داشتن با نایپدایی سازمان نقش موثر و کلیدی در فرآیند کردن بنیادهای برنامه‌ریزی استراتژیک برای روان سازمان ایفا می‌کنند. به طور کلی خدمات مشاوره‌ای به طرق زیر بستر لازم را برای تصمیمات استراتژیک برای روان سازمان فراهم می‌کند:

- تبیین دورنمای رفتاری و روانی سازمان؛
- ارزیابی قوت و ضعف روان سازمان؛

● ارائه تصویری روشن از قابلیتهای روانی سازمان؛

● مشخص کردن نقاط کور و بحرانهای روانی در سازمان.

۶- ترمیم انگیزه کارکنان به لحاظ جایگایی‌های درون سازمانی و مشاغل:

جایگایی در مشاغل یکی از راههای ایجاد انگیزه در کارکنان است که این کار بایستی با یک برنامه مدون انجام شود. بعضی اوقات جایگایی

بسیار زیاد است که از آن جمله می‌توان، بهبود رضایت کارکنان، پیشگیری از فرسودگی منابع انسانی، کمک به توسعه منابع انسانی، معنادارکردن سازمان غیررسمی، فراهم کردن بستر لازم برای اتخاذ تصمیمات استراتژیک برای روان سازمان، بالابردن انگیزه کارکنان، تقویت فرهنگ استفاده از خدمات مشاوره‌ای، جلوگیری از پیری زودرس و هماهنگی بین خانه و کارخانه را نام برد که همگی این آثار صرف نظر از صرفه‌جویی در سرمایه‌گذاری جدید برای نیروی انسانی، موجب تحقق رسالت توجه به کرامت انسانی در سازمانها شود و بهره‌وری و سلامت و شادابی را در کارکنان و سازمان تا حدود زیادی تضمین می‌کند.

منابع و مأخذ:

- در کتاب سیمای روند تحولات برنامه درسی به عنوان یک رشته تخصصی تالیف آقای دکتر نادرقلی قورچیان و سرکار خاتم فروغ تن‌ساز، چاپ ۱۳۷۴ من ۶۲ آمده است که پروفسور هریسون کلیه نظریه‌ها را در چهار مقوله بزرگ طبقه‌بندی نموده است و آنها عبارتند از:

الف - نظریه‌های تبیینی EXPLANATORY THEORIES

ب - نظریه‌های آموزه‌ای (DOCTRINES)

- نظریه‌های کاربردی (APPLIED THEORIES)
- نظریه‌های عمل (PRACTICE THEORIES) و در تعریف نظر برای عمل آمده است که عمل متخصصان و کارشناسان و شیوه کار آنها مبنای نظریه عمل را فراهم می‌آورند و به عبارت دیگر عمل و تجربه تخصصی را ثوری عمل می‌گویند.
- غلامرضا، نصیرزاده و بهمن رستگار، مشاوره در مدیریت، سازمان بین‌المللی کار ILO تهران، موسسه انتشاراتی کمال علم، ۱۳۷۳، ص ۱۳
- عبدال...، شفیع آبادی، فتوح و روشهای مشاوره، تهران: نشر ترجمه، ۱۳۷۰، ص ۳۱ و ۳۲

- هربرت جی، هیکن، لی ری گولت، تئوریهای سازمان و مدیریت، ترجمه گوثرل کهن، تهران: انتشارات اطلاعات، ۱۳۶۸، ص ۱۰۲

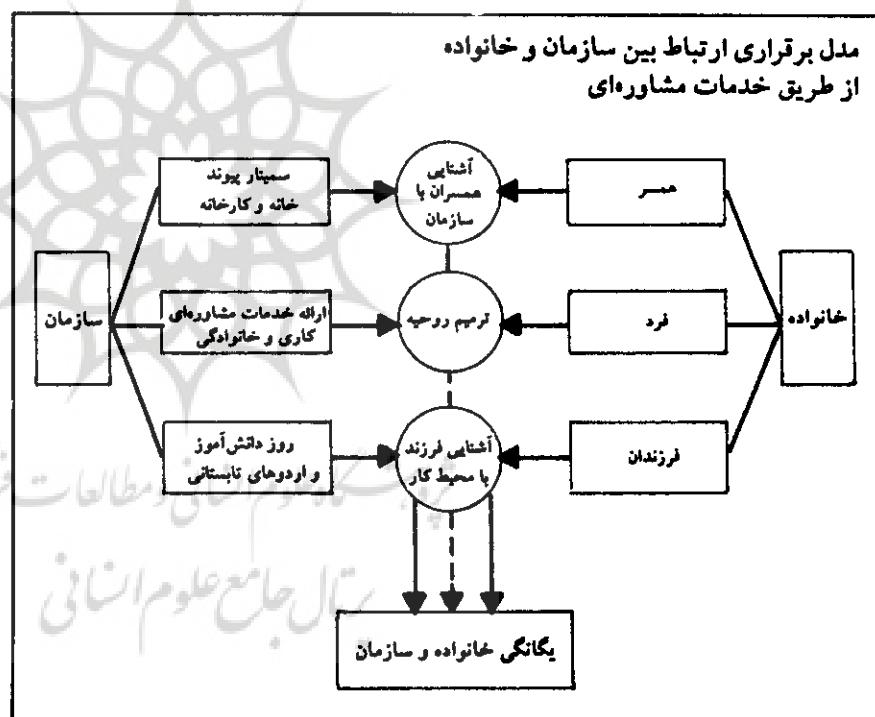
- محمدعلی، نائلی، انگیزش در سازمانها، اهواز: انتشارات دانشگاه شهید چمران، ۱۳۷۳، من ۱۳۶
- محمدابراهیم، سنجقی، جوانسازی سازمانی، مجله دانش مدیریت، شماره ۲۷ و ۲۸، ص ۵۷
- مطالب این قسمت از گزارش نهایی نخستین دوره سمینار پرونده خانه و کارخانه، مرکز مشاوره و مطالعات روان‌شناسی صنعتی و سازمانی شرکت نولاد مبارکه سال ۱۳۷۴ اقتباس شده است.

و بایدها، حذف تغکر همه یا هیچ، عدم اعتماد به شناس و طالع‌بینی، برچسب‌زندن، به خانواده‌ها، آموختش داده می‌شود تا بستر لازم برای تقویت روحیه کارکنان و ارتقا سلامت روانی آنها فراهم شود؛

● برقراری ارتباط با فرزندان کارکنان: یکی از جنبه‌های ورود به دنیای خانواده برقراری ارتباط با فرزندان است. فرزندان در فراهم‌کردن محیط مناسب خانوادگی و ارتقای سطح سلامت خانواده نقش بسیاری را ایفا می‌کنند. خدمات مشاوره‌ای از طریق طراحی محظوی مراسم روز داشت آموز و برگزاری اردوهای اوقات فراغت برای فرزندان می‌تواند بین سازمان و فرزندان کارکنان ارتباط برقرار کرده و به ارتقای سطح سلامت خانواده کمک کند.

زنگی شغلی
انسان سازمانی از یک طرف تحت تاثیر عوامل مختلف شغلی و سازمانی است و از طرف دیگر در خانواده نیز ذهن و جسم فرد تحت عملیات مسائل خانوادگی قرار می‌گیرد؛ یعنی، این انسان سازمانی دائمًا در حال تاثیرپذیری از سازمان و محیط خانواده است و اگر محیط خانواده و سازمان در تاثیرگذاری همسو و همراستا نباشد حاصل آن نضاد و کشمکش، خستگی و رکود است، بدون شک مسائل خانوادگی به همراه انسان وارد خانواده می‌گردد. زمانی می‌توان از پشت‌بندی خانواده برای تقویت سازمان و بالعکس استفاده کرد که این باور به وجود آید که باستی فعل و انفعالات داخل خانواده را تحلیل و بافعل و انفعالات سازمانی گره زد و زمانی که این باور

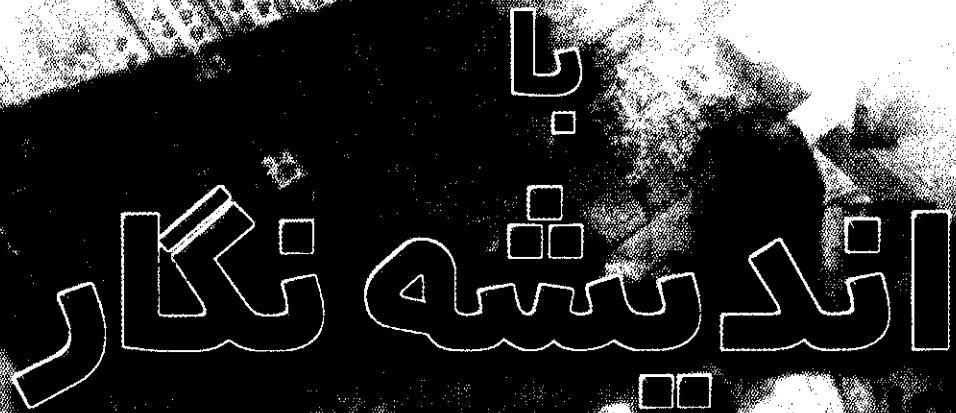
مدل برقراری ارتباط بین سازمان و خانواده از طریق خدمات مشاوره‌ای

جمع‌بندی و تتجه‌گیری:
خدمات مشاوره تخصصی یکی از ضروریات دنیای تولید و کار است و بدون این‌گونه خدمات تولید با کیفیت در دنیای پر رقابت فعلی با مشکل روپرورست. خدمات مشاوره‌ای با حل و فصل مشکلات کارکنان در ابیاد مختلف می‌تواند شخصی، انرژی و توان کارکنان را در اختیار اهداف و مأموریت سازمان قرار دهد. آثار عملی خدمات مذکور در سازمانها

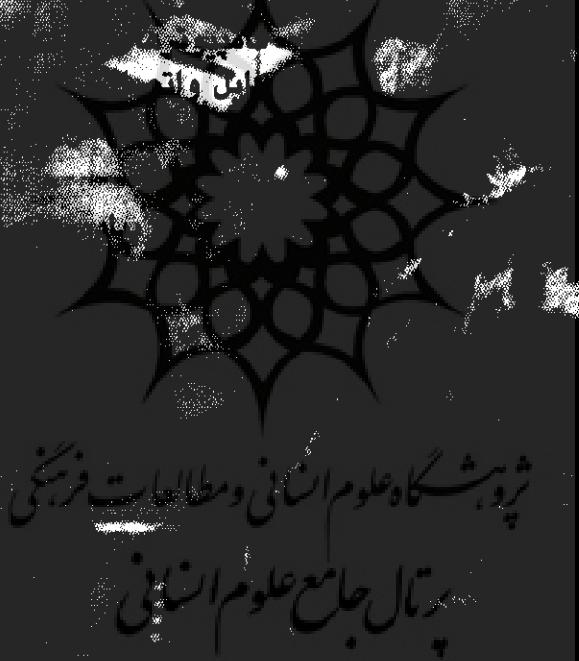
ایجاد شد عملی شدن باور از طریق خدمات مشاوره‌ای به طرق زیر می‌تواند صورت پذیرد:
● برگزاری سمینارهای پیوند خانه و کارخانه (۷): این سمینارها به منظور ارتقا سطح سلامت روانی و ارثا ارتباطات با خانواده‌ها برگزار می‌شود. در سمینارهای مذکور اصول پیام زنگی شامل توجه به نیازهای شخصی، توجه به نیازهای خانواده، استقلال رای، اعطاف‌پذیری، خلاقیت در زندگی، پذیرش خود، تفکر علمی، حذف بایدها

شبکه های قدرتمند...!!

Extranet, Intranet, Wan, Lan شبکه های

Router, Switch, Hub
Wireless, Fiber

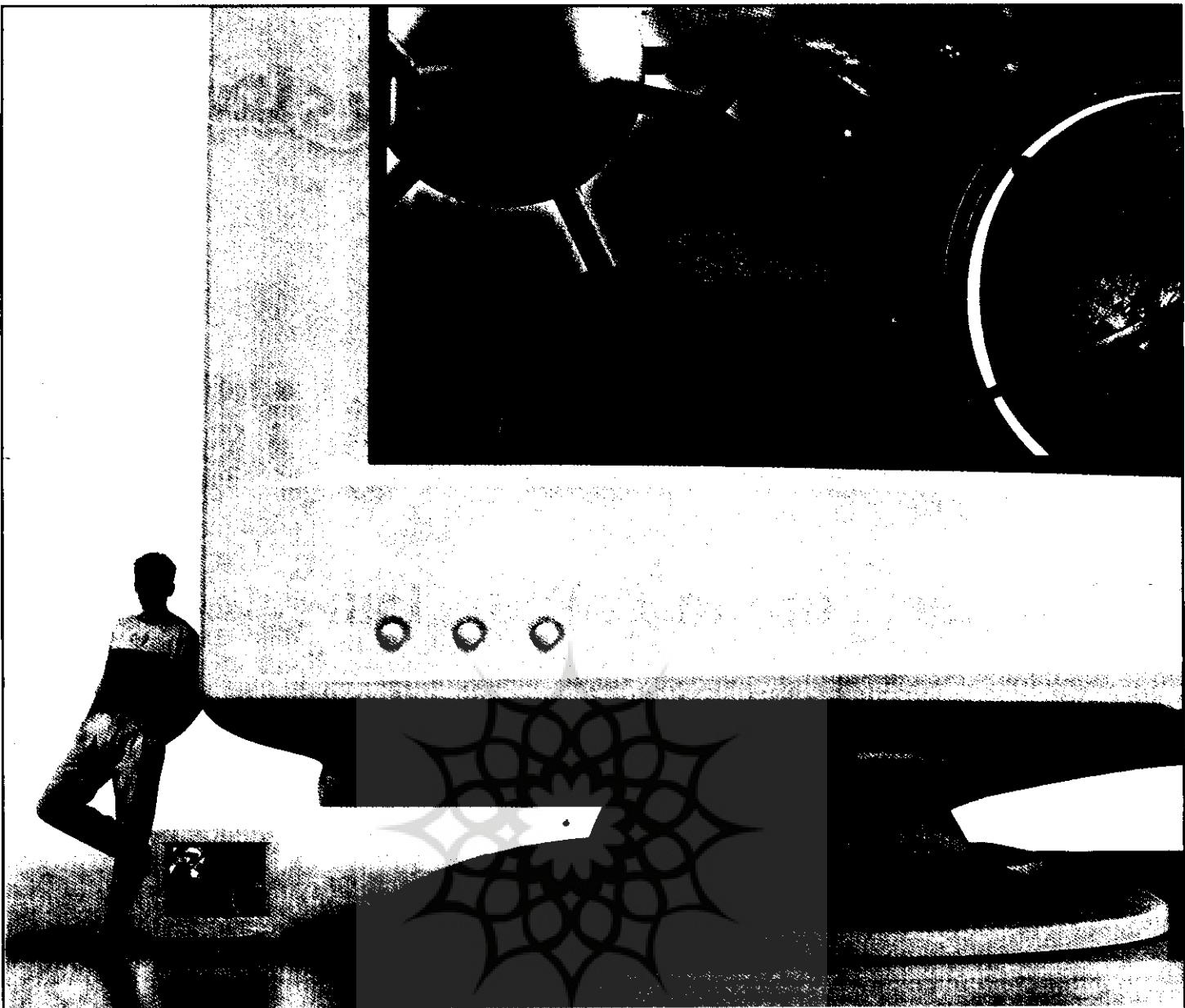

اندیشه نکار

مهندسی سیستمهای اطلاعاتی
شبکه های کامپیووتری
سخت افزار
تجهیزات بارکد

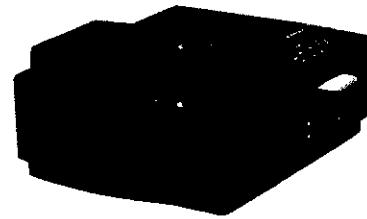
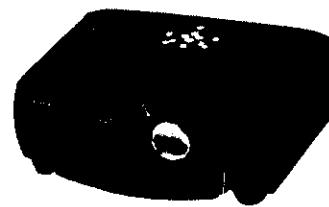
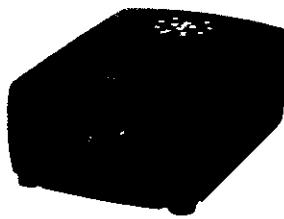
تهران - صندوق پستی: ۵۷۶ - ۱۶۳۱۵
تلفن: ۰۲۶۶۵۶۵ (خط ۵)

پست الکترونیکی: ANDISHE@neda.net

با پروجکسیما توان کامپیووتر را به سالن اجتماعات بیاورید

PROXIMA® MULTIMEDIA PROJECTORS

▲ RB/06

پایگاه داده‌ها

(شرکت خدمات کامپیوتري)

معرضه گنبد جدیدترین و بهترین تکنولوژي سمعي، بصری

خیابان سليمان خاطر(امير اتابک)، شماره ۳۷، تهران - ۱۵۷۹۶ صندوق پستی ۱۵۸۷۵ - ۳۷۶۷
تلفن: ۰۲۱-۸۸۴۷۰۳۱ فاکس: ۰۲۱-۸۸۳۶۶۸۰ پست الکترونيک: dbs@kanoon.net

لطفاً حرکت نکنید...

و فقط در چند ثانیه...

پژوهشگاه علوم انسانی مطالعات و فناوری

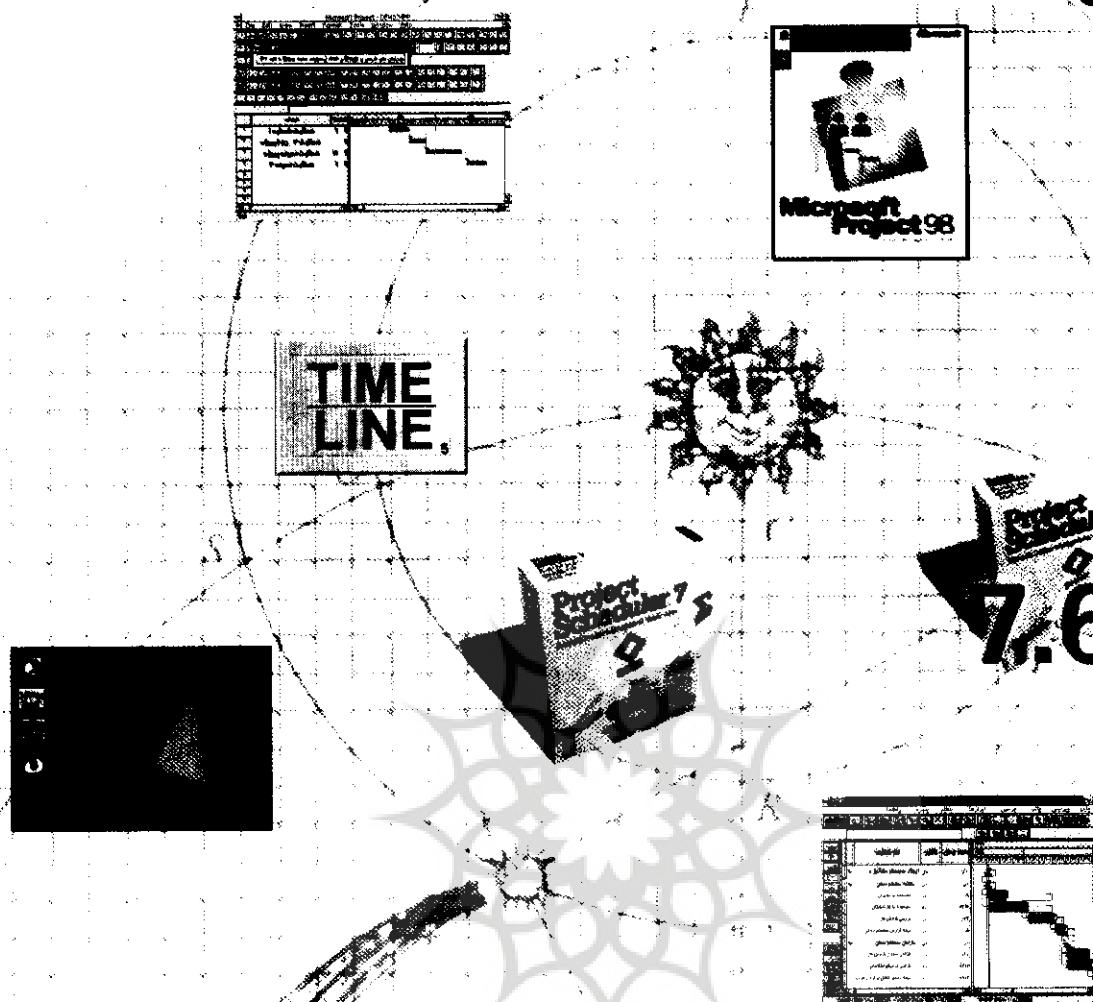
امکانات سیستم صدور کارت شناسایی کامپیوتري:

ISO 9000

- صدور کارت های رنگی اینمن منطبق با استانداردهای بین المللی ISO 9000
- تکهداری تصاویر و اطلاعات در یک بانک اطلاعاتی کامپیوتري اینمن
- صدور کارت شناسایی عکس دار بدون حضور فیزیکي و با استفاده از عکس به کارگيري آخرين تكنولوژي گرافيكى با بيشترین امکانات برای طراحى کارت
- کارت های ABS و PVC انجام اطلاعات و ويزكي های اینمن را می پذيرد از قبيل:
 - چاپ های اینمنی
 - هولوگرام
 - نوار امضاء اینمنی
 - نوارهای مغناطيسي
 - بارکد
 - سلول های حافظه MICROCHIP
- قابل استفاده بر سیستم های اینمنی ACCESS CONTROL و قفل های کارتی MICROLock
- قابلیت اضافه نمودن تصویر و اطلاعات به کارت های آماده با سلول حافظه (SMART CARD)
- قابلیت انعطاف برای یک کارت فوري و یا به صورت انباشته
- قابلیت اجرای متعدد بر روی یک نمونه
- امکانات متعدد و فراوان دیگری بر حسب نیاز در سیستم قابل اعمال خواهد بود

شرکت کامپیوتري پايگاه داده ها: تهران: خیابان سليمان خاطر (امير اتابک)، شماره ۳۷، طبقه سوم، شماره ۱
تلفن: ۸۸۴۷۰۲۱ - ۸۸۳۶۸۰ فاکس: ۸۸۲۴۴۸۷

نایابی و نظارت

خدمات و محصولات شرکت نرم افزاری فرازان

- نرم افزار فارسی 5
- نرم افزار آونگ ۴، فارسی ساز
- نرم افزار فارسی پیشرو ۶، ترجمه ۶.۰
- نرم افزار پیشرو ۷.۶، با امکانات فارسی و تقویم شمسی
- نرم افزار آونگ ۹۸، فارسی ساز
- نرم افزار فارسی هرم، سیستم اطلاعات مدیریت پروژه (PMIS)
- پیامد، بولتن تخصصی مدیریت پروژه
- گانت CD، اطلاعات مرجع مدیریت پروژه
- خدمات، مشاوره و طراحی سیستمهای برنامه ریزی و نظارت پروژه، مدیریت پروژه